

MIK MAK

CLUBBLAD VOOR
MIKMAKKERS

EDITIE 16
HERFST
2021

JEUGD-
BURGEMEESTER

WAAAAHH...
EEN SLANG!

FLESSENPOST

VIJF HELE GOEDE REDENEN

Waarom je vrienden en vriendinnen ook lid van MikMak moeten worden:

- 1** Omdat jij lid bent. Duh...
- 2** Ze krijgen een gaaf starterspakket.
- 3** Ze krijgen vier keer per jaar het MikMak-clubblad.
- 4** Ze mogen gratis naar MikMak-events.
- 5** Jullie zitten gezellig in hetzelfde team!

Wil jij hier de volgende keer staan? Stuur dan je leukste foto in je MikMak-outfit en vijf vingers in de lucht naar mikmak@oss.nl!

EN JULLIE MAKEN JE BUURT NATUURLIJK SCHONER!

Waar wacht je nog op? Ga naar www.mikmakkers.nl en meld je vrienden en vriendinnen aan. Het lidmaatschap is gratis voor kinderen van 5 t/m 12 jaar.

CLUBBLAD VOOR MIKMAKKERS

OP DE AGENDA 4

INTERVIEW JEUGDBURGEMEESTER 6

FLESSENPOST 8

MIKMAKKERS IN ACTIE 9

KORT 10

RESTJESSEF 11

SORTEERPROEF (MET SLANG!) 12

AFVALSTROOM 14

VRIENDENBOEKJE 16

TUINKNUTSELEN 18

REBUS 20

Dit clubblad is speciaal voor alle leden van MikMak, de club voor kinderen van 5 t/m 12 jaar die de strijd aangaan met zwerfafval in hun buurt. Lid worden is gratis, kijk op www.mikmakkers.nl. De volgende uitgave verschijnt in de winter.

Redactie: Texpeerts • Ontwerp: Circa Twee • Drukwerk: Wihabo • Verspreiding: dePostBode
MikMak is een initiatief van de gemeente Oss • mikmak@oss.nl • tel. 14-0412

9 OKTOBER

DAG VAN DE DUURZAAMHEID IN DE ELZENHOEK

Op de Dag van de Duurzaamheid gaat het om... 'duurzaamheid' natuurlijk! Dat betekent: hoe kunnen we zó leven dat het beter is voor het milieu? Op zaterdag 9 oktober tussen 12.00 en 16.00 uur is er die dag van alles te doen en te zien bij natuurcentrum en kinderboerderij De Elzenhoek.

Kraampjes

Je vindt er allerlei kraampjes om je te inspireren en duurzame keuzes te maken. Ook kun je meedoen met allerlei workshops en zijn de drummende vuilnismannen van de partij.

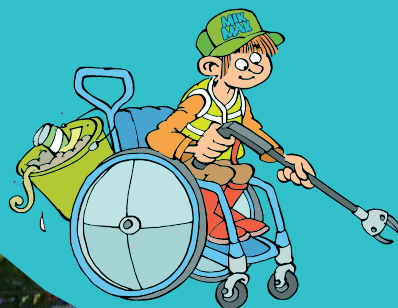
MikMakkers-afvalspel

Kom jij ook het afvalspelspelen met je MikMakvrienden? Ruim het afval op met een knijper en weet jij in welke afvalbak het hoort?

Meer weten?

Kijk op www.nme-elzenhoek.nl en hou de Facebook- en Instagrampagina van De Elzenhoek in de gaten.

WWW.NME-ELZENHOEK.NL

10 LITER =
1 VOLLE EMMER

22 SEPTEMBER

NATIONALE KRAANWATERDAG

We gebruiken best veel water: ongeveer 120 liter water per persoon per dag. Kijk maar eens:

- Meer dan 40 liter voor de douche
- 30 liter voor het toilet
- 13 liter voor de wasmachine.

Veel hè? En dan hebben we het nog niet over het besproeien van planten. Of de 10 liter die door de gootsteen spoelt als je je tanden poetst. Onvoorstelbaar hè?

Wil je meer weten over hoe je water kunt besparen?

Vraag dan aan je juf of meester of ze op 22 september meer over water kunnen vertellen. Dan is het namelijk Nationale Kraanwaterdag. Op www.kraanwaterdag.nl kunnen ze gratis hele leuke lessen bestellen.

WATER IS ECHT SUPERBELANGRIJK

PLUKTUINEN RIDDERSTRAAT

Wist je dat er in Oss een pluktuin is met bessen, fruit en moerbeien? Ga maar eens naar de Ridderstraat, vlak bij het centrum. Hier mag je het fruit plukken en proeven. Leuk hè?

WWW.STADSEBOERENOSS.NL/PROJECTEN/BUURTTUIN-SBO-RIDDERSTRAAT/

DE JEUGDBURGEMEESTER IS TROTS OP JULLIE

"GOED HOOR, DAT JULLIE JE BUURT SCHOONHOUDEN"

We hebben in Oss twee burgemeesters: de volwassen burgemeester (Wobine Buijs) en de jeugdburgemeester. De jeugdburgemeester heeft net als de volwassen burgemeester belangrijke taken. Ze heet Annabel van Aart en... ze is trots op alle MikMakkers!

Annabel zat op basisschool Pius X, maar zit nu in de brugklas van het Maaslandcollege.

Als jeugdburgemeester heeft ze twee wethouders die haar helpen. En die wethouders zijn ook nog eens haar vriendinnen. Superleuk, toch? We stelden Annabel vijf vragen: over haar functie en over MikMak natuurlijk.

3. Wat ben je allemaal tegengekomen?

Ik heb vooral vuurwerk, bierflesjes en wijnglazen opgeraapt. Sigarettenpeuken zag je ook veel. Onvoorstelbaar wat mensen allemaal in de natuur gooien!

4. Wat vind je van het werk dat we doen?

Super, want het is belangrijk dat de natuur schoon blijft. Het is heel irritant en slecht voor de dieren als iedereen alles zomaar weggooit op straat, op het grasveld of in de natuur.

5. Heb je nog een tip voor ons?

Nee, niet echt. Ik wil alleen maar zeggen dat ik veel bewondering voor jullie heb, omdat jullie elke keer weer naar buiten gaan om jullie buurt schoon te maken. Jullie mogen trots op jezelf zijn!

"JULLIE DOEN HEEL BELANGRIJK WERK"

FRODO

1. Wat doet een jeugdburgemeester?

Nou, ik geef interviews voor de krant. Ook mocht ik in mei een gedicht voorlezen tijdens de dodenherdenking in Oss. Als er geen corona is, mag je als jeugdburgemeester wel meer verschillende dingen doen. Bijvoorbeeld met Pasen en tijdens de Buitenspeeldag, maar dat zat er dit jaar niet in.

2. Heb je weleens geMikMakt?

Ja, en ik vond het erg leuk om te doen. Bij ons in de buurt kun je altijd wel wat oprapen. Het geeft zo'n goed gevoel als je volle emmers mee naar huis neemt! Dan heb je echt het gevoel dat je iets voor de buurt en de mensen hebt gedaan.

FLESSENPOST: WAAR GAAT ONS PLASTIC HEEN?

Jammer genoeg komt er veel afval op het strand terecht. En daarna komt het vaak in de zee. Als dat gebeurt, verspreidt het plastic zich over de wereld. Maar waar gaat het *precies* naartoe? Onderzoekers proberen daar achter te komen.

Onderzoeker Eelco Leemans en zijn collega's van de universiteit in Wageningen hebben een speciaal soort flessenpost in de zee gegooid. In de fles zit een capsule (een soort meetinstrument). Die capsule stuurt signalen en 'vertelt' zo waar de fles drijft. Zo komen we erachter hoe plastic zich gedraagt en hoe het zich over de wereld verspreidt. Hopelijk helpt dat om in de toekomst te voorkomen dat het overal heen gaat.

Wil je weten welke weg de flessenpost van Eelco heeft afgelegd? Je kunt de fles met de capsule op zijn reis volgen. Er is er al eentje van IJsland naar Engeland gedreven. En een andere is onderweg van Nederland naar Denemarken! Kijk maar eens op:

[HTTPS://GPS.VERKIS.IS/DAME/](https://gps.verkis.is/dame/)

MIKMAKKERS IN ACTIE!

Jeetje, wat zijn Julia en Tess goed bezig.

Hé, daar is Maud tijdens de avondvierdaagse. Ze heeft een héél bijzonder plekje gevonden.

Luan, Neal, Yana en Daëne Broeders hebben een superleuk vlog waarin ze op avontuur gaan én afval opruimen. Hier zijn ze aan het uitrusten, maar meestal zijn ze heel actief. Kijk maar eens op hun vlog!

[YOUTU.BE/CO98_XLFN88](https://youtu.be/CO98_XLFN88)

JAARKALENDER

Weet je het nog? Aan het begin van het jaar hebben jullie een MikMak jaar-kalender gekregen. Daarop kon je precies zien wat je dit jaar kon doen. Maar er stonden ook veel weetjes, tips en puzzels in. Kijk nog maar eens terug naar de kalender. Er staat veel leuks in om de komende weken te doen.

BOEKEN VOOR MIKMAKERS DE KLIMAATJES

De Klimaatjes zijn zeven dieren vrienden die de hoofdrol spelen in een prentenboekenserie van Judith Koppens. De verhalen gaan over hoe we de omgeving fijn kunnen houden. Er zijn nu zeven boeken, over bijvoorbeeld de plastic soep, de opwarming van de aarde en energiebesparing. Lezen maar!

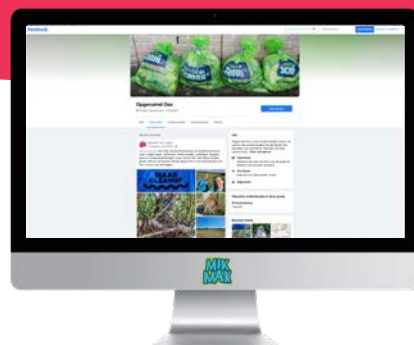
**BEDANKT
VOOR ALLES!**

BEN JE EEN 'GEPENSIONEERDE' MIKMAKKER?

Geen tijd meer om te MikMakken? Bijvoorbeeld omdat je naar de middelbare school gaat? Dat snappen we. Aan alles komt een eind. Breng dan onze MikMak-spullen weer terug, dan kunnen nieuwe MikMakkers deze weer gebruiken.

Je kunt ze inleveren op de Ir. Diddewerf (Singel 1940-1945 300). Maar... we hebben goed nieuws: de pet en de handschoenen mag je houden. En je krijgt van ons nog een afscheidscadeautje als je de spullen weer netjes inlevert!

OPGERUIMD OSS

Heel veel inwoners van onze gemeente maken – samen met jullie – de buurt en de natuur schoon. Als je op de Facebook-pagina Opgeruimd Oss kijkt, kun je zien wie dat zijn. Je komt ook MikMakkers tegen! Je kunt – samen met papa of mama of een andere volwassene – lid worden van deze Facebook-groep en je eigen foto insturen. Misschien wordt die dan wel geplaatst!

Zoek op Facebook op 'Opgeruimd Oss'.

SMULLEN: RESTJES

**IK LUST WEL EEN
EMMER VOL SOEP!**
(Hoeveel liter is dat ook alweer?)

Liggen er thuis veel (groente)restjes in de koelkast? En weet je niet wat je ermee moet? Maak dan een heerlijke herfstrestjesmaaltijdsoep. Of te wel: soep van al die restjes.

**DE SOEP
IS KLAAR!**

Het volgende kan erin:

- Water
- Een boullontablet (kijk even op de verpakking hoeveel)
- Aardappelen, pasta of rijst
- Groenten... héél veel groenten, zoals: restjes paprika, ui, worteltjes, erwten, boontjes, prei of kool

Hier maak je een heerlijke gevulde herfstsoep mee! Sneeitje brood of plakje roggebrood erbij en klaar is je maaltijd.

De sorteerproef

Een sorteerproef is een soort controle van wat er in onze afvalcontainers zit die we aan de straat zetten. Ze kijken dan of de mensen hun afval goed scheiden. Want hoe beter we ons afval scheiden, hoe beter het kan worden gerecycled. Papier hoort bijvoorbeeld bij het oud papier en niet in de bak van het restafval.

Wist je dat maar twintig procent van het afval dat in grijze restcontainers zat, daar ook in hoort? Oftewel: héél veel van wat er in die restcontainers zit, hoort daar eigenlijk niet in. Dat is schrikken hè?

WAAAAHH ...

EEN SLANG IN DE AFVALBAK!

DAT WAS EVEN SCHRIKKEN

Het lijkt zo makkelijk. Plastic, blik en drinkpakken doe je in de plastic zak. Glas doe je in de glasbak. Groente-, fruit- en tuinafval hoort in de groene container en een tijdschrift doe je bij het oud papier. Maar doen we dat wel allemaal wel zo netjes? Mason en Collin van de Hertogin Johanna school keken mee met een sorteerproef op de gemeentewerf. De Afvalspiegel - een bedrijf dat precies weet hoe je moet scheiden - komt dan het opgehaalde restafval heel precies 'nascheiden'. En wat ze daar allemaal tegenkwamen...

Mason en Collin hadden van tevoren veel zin in een middag op de gemeentewerf. Als echte MikMakkers weten ze natuurlijk wel hoe ze zwerfafval moeten oprapen. Maar wat gebeurt er met het afval dat in de grijze restcontainers zit? Dat mochten ze gaan bekijken op de gemeentewerf.

Goed recyclen

Toen ze aankwamen op de werf, waren de medewerkers van De Afvalspiegel het restafval heel precies aan het nascheiden. Daarvoor droegen ze speciale kleren en handschoenen. Dat was erg indrukwekkend. Alle zakjes werden opengemaakt en alles werd netjes in verschillende containers gedaan: groente-, fruit- en tuinafval bij het groenafval, textiel bij het textiel, glas bij het glas enzovoort.

Toen bleek dat tachtig procent van het afval uit onze restcontainers eigenlijk ergens anders hoort. Dat is bijna alles! Maar is dat erg? Volgens Mason wel: "Als we bijvoorbeeld een plastic flesje in het restafval gooien, wordt het verbrand. Terwijl je het ook in de winkel kunt inleveren, zodat het wordt gerecycled en later weer gebruikt kan worden."

Een slang?

Wat zijn Mason en Collin allemaal in de restafvalcontainers tegengekomen? Collin: "Echt van alles, maar het spannendste was de boa constrictor van meer dan drie meter. Hij leefde niet meer, maar het was toch wel heel indrukwekkend. De medewerkers hadden dat ook nog nooit meegemaakt."

Het werk is dus gevaarlijker dan je denkt. Je hebt goede beschermende kleding en handschoenen nodig en je moet goed opletten. De slang had namelijk nog in leven kunnen zijn. En er kunnen ook scherpe of giftige spullen bij het restafval zitten.

Spannend, leuk en leerzaam

Collin en Mason vonden het een leuke en spannende ochtend. Hebben ze er ook iets van geleerd? Mason: "Jazeker, het is heel belangrijk om je afval goed te scheiden. En als je niet weet waar iets hoort, kun je het vaak op de verpakking lezen."

Collin vindt het vooral ook heel belangrijk om goed te blijven MikMakken. "Als je toch met je ouders gaat wandelen, neem dan je knijper mee en ruim het zwerfafval op. Dat is veel beter voor de natuur." Op de vraag of ze nog eens terug willen naar de gemeentewerf, roepen ze tot slot in koor: "Ja, het was een superleuke ochtend. En we mochten ook nog even in de vuilniswagen zitten!"

HOE WORDT HET WATER UIT DE KRAAN SCHOON?

DE KRINGLOOP VAN ONS AFVALWATER (DEEL 2)

1

Eerst wordt het water door een rooster gepompt. Zo wordt grof materiaal eruit gefilterd.

2

Het water uit onze kraan komt uit onze rivieren. Maar voordat we het kunnen drinken, moet het eerst worden schoongemaakt. Hier zie je hoe dat gebeurt.

Via een buis komt het water in het pompstation. Daar gaat het via een gat door een ander rooster. Het afval en de vissen kunnen hier niet verder, maar het water wel.

3

Het water is nu best schoon. Om oplosmiddelen en bestrijdingsmiddelen uit het water te halen, wordt er 'koolstof' bij gedaan.

5

Met een speciaal soort licht en filters wordt het water nog schoner gemaakt.

4

In de volgende tank zorgt een stofje ervoor dat er vlokjes in het water ontstaan. Aan deze vlokjes blijven bacteriën plakken. De vlokjes zakken daarna naar de bodem en kunnen er dan uit gehaald worden, mét die bacteriën.

6

Er wordt dan gekeken of het water drinkbaar is. Is dat niet zo dan worden er soms nog stoffen toegevoegd.

7

Daarna wordt het water bewaard in kelders of reservoirs (grote bakken). En dan kan het eindelijk naar onze kranen.

Van drol naar energie

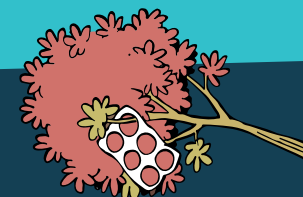
Van het slib dat uit het water komt (dus ook alle drollen) kun je biogas maken. Dat is een soort energie. Van die energie wordt stroom gemaakt en daarmee kun je uiteindelijk via het stopcontact je telefoon opladen. Grappig hè?

Wist je dat...

...je een gastles over het schoonmaken van water kan aanvragen? Dat kun je doen via de website van de Nationale Kraanwaterdag.

WWW.KRAANWATERDAG.NL

KENNISMAKEN MET MIKMAKKERS

WIE BEN IK?

NAAM: Nema Droomers

LEEFTIJD: 7

WOONPLAATS: Berghem

LATER WORD IK: juf

MIJN GROOTSTE DROOM: dat er nooit meer oorlog is

MIJN FAVORIETE

FILM

misfit

TV-PROGRAMMA

wie is de mal

BOEK

Flip Franco

DIT EET IK HEEL GRAAG: fiet

EN DIT LUST IK ECHT NIET: spuitjes

HIER BEN IK FAN VAN: dansen

IK RIJ HET LIEFST SAMEN OP MET:

Noek bij en Kris

HIER HEB IK VOOR HET LAATST OPGERUIMD:

bij ons in de straat

AFVAL OP STRAAT VIND IK:

ruis

MIJN HOBBY'S:

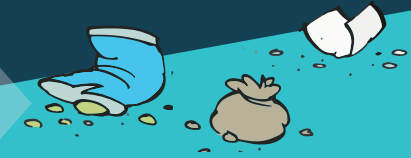
dansen
skedelen
knutselen

DAAROM BEN IK MIKMAKKER:

om dat het slecht voor de natuur is

MIJN LIEVELINGSVAK OP SCHOOL:

schrijven
gym

MAAK JE EIGEN FLESSENTUINTJE

Met dit flessentuintje zorg je voor plantjes in huis, zonder dat je ze water hoeft te geven. Ze zorgen helemaal voor zichzelf. Ideaal voor op vakantie dus!

Dit heb je nodig:

- Een fles met een dop of kurk
- Stenen of kiezels
- Een handje houtskool
- Potgrond voor kamerplanten
- Kleine plantjes, die nog goed kunnen doorgroeien
- Stukken mos en mooie steentjes voor op de potgrond
- Stevige tape
- Een lege PET-fles of een stomp, waarvan je de hals als trechter gebruikt
- Bamboestokjes van ongeveer 40 cm
- Houten lepels en een vork

En dit moet je doen:

1. Maak de fles goed schoon met groene zeep en dep de fles daarna goed droog.
2. Leg de fles op zijn kant en laat de steentjes er voorzichtig inlopen.
3. Leg er een laagje houtskool bovenop en daarna potgrond (totaal ongeveer 10 cm).
4. Plant nu de plantjes. Dat is een priegelwerk, maar lukt wel met de lepels en de bamboestokjes.
5. Dek af met mos of mooie steentjes.
6. Laat nu wat regenwater in de fles lopen en maak de fles dicht.
7. Is de fles beslagen? Even openen en doorluchten.

HERFSTVOGELHUISJES

Heb je nog oude laarzen staan? Daar kun je waterdichte vogelhuisjes van maken, voor de vogels in de tuin. Het gaat heel simpel: je maakt een gat in elke laars en dekt de laars aan de bovenkant af (maak er een dakje van!). Wat takjes maken het huisje helemaal compleet en lekker zacht voor de vogels in de winter. Vergeet de voederslinger niet en je krijgt er vast en zeker een gezellige tuinbewoner bij.

REBUS

Deze keer hebben we een rebus als puzzel.
De uitkomst van de rebus is een vraag. Weet je het antwoord op deze vraag? Stuur dat dan naar mikmak@oss.nl. Wie weet win je dan een boek van De Klimaatjes!

k=w -s

-v

-een +e

-u

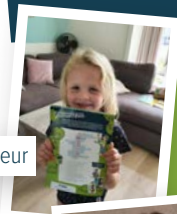
- ham -r

s=e

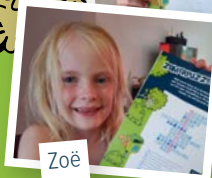
Er zat een foutje in de vorige puzzel, maar we hebben toch veel goede antwoorden gekregen. Goed hoor!
De winnaars hebben hun prijs inmiddels ontvangen.

Fleur

Summer

Zoë

DE VRAAG: .....

HET ANTWOORD: .....